

Проект на Наредба за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на движимите културни ценности

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 11.02.2020 г. - 12.03.2020 г. Неактивна

Номер на консултация: #4896-K

Област на политика: Архив - Култура

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на културата

Тип носител: Национално

С Наредбата се определя редът за извършване на идентификация на движимите културни ценности и воденето на регистъра на движимите културни ценности. Със ЗИД на Закона за културното наследство (обн., ДВ бр.89 от 2018 г. и бр. 1 от 2019 г.) бяха приети съществени изменения, свързани с процедурата по идентификация на движими културни ценности, които наложиха цялостно преразглеждане на действащата подзаконова нормативна уредба - Наредба № Н-3 от 3.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на регистъра на движимите културни ценности, (обн., ДВ, бр. 101 от 2009 г.) и обосноваха нейната отмяна и издаването на нова. Целта е новата наредба в пълнота да разгледа всички основания за извършване на процедурата по идентификация, съответните компетентни органи и редът за осъществяване на процедурата.

Бележки и предложения на мейл: m.kacarova@mc.government.bg.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на културата

Адрес: София, София 1000, бул. Александър Стамболийски 17

Електронна поща: delovodstvo@mc.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Naredba - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

[Motivi - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

[prilogenie 1-3 - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

[prilogenie 4 - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

[prilogenie 5 - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

[prilogenie 6-8 - вер. 1.0 | 11.02.2020](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 19:10)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 6а

Чл.11. (1) Когато длъжностното лице въз основа на проверката на документите по чл. 10, ал. 2 установи, че подаденото заявление е редовно, заявителят се уведомява писмено за започване на процедура по извършване на идентификация на движима вещ.

(2) Процедурата по ал.1. включва:

1. Сключване на писмен договор между Заявителя и Музея **по образец** – Приложение № ..... към Наредбата.
2. Назначаване на комисия от директора на музея, която да извърши идентификацията.
3. Оглед на вещта от комисията по чл.11., ал.2, т.2.
3. Изготвяне на експертно заключение, което се подписва от всички членове на комисията.
4. Съобщаване на заключението на заявителя в 7-дневен срок от подписването му.
5. Издаване на удостоверение от директора на музея, че вещта съответства или не съответства на изискванията за културна ценност.

Чл.12.(1) Договорът по чл.11., ал.2., т.1. се сключва в 14-дневен срок от получаване на съобщението по чл.11., ал.1. от заявителя.

(2) Цените на услугите за извършване на идентификацията и таксите за издаване на удостоверения се определят въз основа на ТАРИФАТА ЗА ТАКСИТЕ, КОИТО СЪБИРАТ МУЗЕИТЕ, НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО И НАЦИОНАЛНАТА БИБЛИОТЕКА "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ" ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА УСЛУГИ И ЗА ИЗДАВАНЕ НА ДОКУМЕНТИ И ДУБЛИКАТИ / Приета с ПМС № 290 от 20.10.2011 г., в сила от 28.10.2011 г./

(3) В договорите по чл.11., ал.2., т.1., страните могат да договарят специфични условия, свързани с особеностите на конкретните вещи, подлежащи на идентификация.

(3) Цената на услугите, определена по реда на чл.12, ал.2. **се заплаща в 7-дневен срок от получаване на съобщението, че заключението за идентификация е изготвено.**

Или 50% - при сключване на договора и 50% - след изготвяне на заключението.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 19:10)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 6 - поправка

РАЗДЕЛ III - РЕД ЗА ИЗВЪРШВАНЕ ИДЕНТИФИКАЦИЯ ОТ ДЪРЖАВЕН НАЦИОНАЛЕН ИЛИ РЕГИОНАЛЕН, ОБЩИНСКИ ИЛИ ЧАСТЕН МУЗЕЙ

Чл. 9. (1) За извършване на идентификация на движима вещ, на колекция от движими вещи или на група от вещи, близки характеристики, изработка, периодизация или други сходни белези, се подава заявление по образец съгласно приложение № 1 до съответния тематичен и териториален /териториален да отпадне/ обхват държавен национален или регионален музей, до общински или частен музей.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава от:

1. Държавни и общински органи и институции. /Да отпадне обществени колекции – колекциите не са органи или институции; да се добави следваща т.2./
2. Държавни и общински органи, висши училища, юридически лица с нестопанска цел и регистрирани вероизповедания, към които са създадени обществени колекции по чл. 109а от ЗКН;
3. Физически и юридически лица, Българската Православна църква и други регистрирани вероизповедания;

(3) Към заявлението се прилагат:

1. декларация за произхода и способа за придобиване на вещта, колекцията или групата вещи по образец съгласно приложение № 2;

2. документи, удостоверяващи правото на собственост, ако заявителят разполага с такива;

3. декларация за авторство по образец приложение № 3- за случаите по чл. 6, ал. 1, т. 4.

4. цветно изображение за всяка вещ на електронен носител, с резолюция, позволяваща нейното отпечатване, като при необходимост може да се приложи повече от едно изображение, с което се представят различни ракурси и/или детайли на вещта;

5. за група от две или повече вещи, изображение на групата, с резолюция, позволяваща нейното отпечатване, като при необходимост може да се приложи повече от едно изображение, с което се представят различни ракурси и/или детайли на отделните вещи от групата или на цялата група от вещи;

Чл.10.(1) За всяко регистрирано в музея заявление за идентификация, директорът на музея или оправомощено от него длъжностно лице разпорежда извършване на проверка за изпълнение на изискванията по чл. 9.

(2) Проверката по ал. 1, се извършва от длъжностно лице, определено със заповед на директора на съответния музей в 3-дневен срок от регистриране на заявлението.

(3) При установени непълноти или несъответствия в подаденото заявление и приложените към него документи, заявителя се уведомява писмено да отстрани недостатъците, в 14 –дневен срок от получаване на уведомлението за това. За дата на получаване на уведомлението ще се счита датата на пощенското клеймо върху

обратната разписка от уведомлението или датата на получаване, удостоверена от лично от заявителя или от представител на куриерска фирма.

(4) В уведомлението по ал. 3 задължително се указва на заявителя, че при неотстраняване на недостатъците в заявлението и в приложените към него документи, производството по преписката ще бъде прекратено.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:37)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 12

Раздел VII

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 31. (1) Музеите и търговците по чл. 3, ал. 3 предоставят информация на електронен носител, за идентифицираните от тях движими културни ценности на Министерството на културата:

1. до 31 март на календарната година - за идентифицираните от тях движими културни ценности през предходната календарна година;
2. въз основа на искане на разследващи органи, подадено до Министерството на културата;

(2) Информацията по ал. 1 съдържа:

1. три имена и ЕГН на физическо лице или наименование на юридическо лице и ЕИК – заявител в процедура по идентификация;
2. наименование на движимата културна ценност и регистрационен номер в регистъра по чл. 26, т.1.(

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1.(1) Заявления за идентификация, подадени до влизане в сила на тази наредба по реда на НАРЕДБА № Н-3 от 3.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (обн., ДВ, бр. 101 от 2009 г.) се довършват по реда на тази наредба.

(2) Сроковете за извършване на идентификация по подадени заявления по НАРЕДБА № Н-3 от 3.12.2009 г. започват да текат от датата на влизане в сила на настоящата наредба.

(3) Настоящата Наредба влиза в сила в срок от 3 месеца от датата на обнародването ѝ.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 107 от Закона за културното наследство и отменя Наредба № Н-3 от 3.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности, (обн., ДВ, бр. 101 от 2009 г.).

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:36)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 11

РАЗДЕЛ VI

РЕГИСТЪР НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ ДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ СЪС СТАТУТ НАЦИОНАЛНО БОГАТСТВО

Чл. 28. (1) В Министерството на културата се води Регистър на движими културни ценности със статут „национално богатство“. Информацията в регистъра се поддържа и съхранява на електронен и хартиен носител.

(2) Длъжностното лице, което извършва вписване в регистъра се определя със заповед на министъра на културата.

Чл. 29. (1) Регистърът представлява база от данни, която се поддържа от съответната специализирана дирекция на Министерството на културата.

(2) Регистърът съдържа:

1. информация, попълнена по образец съгласно приложение № 8;
2. разрешенията на министъра на културата за изработване на копия и реплики на културни ценности национално богатство;
3. данни за промяната на собствеността на регистрирана движима културна ценност

(3) В 7-дневен срок от настъпването на промяната в собствеността на регистрирана движима културна ценност, нейният собственик или упълномощено от него лице е длъжно да уведоми Министерството на културата и музея, извършил идентификацията за отразяване на обстоятелството в регистъра.

Чл. 30. (1) Вписването в регистъра на отделна движима културна ценност, колекция или група от вещи, идентифицирани като национално богатство, се извършва в поредност от едно до безкрайност, като всяка вписана движима културна ценност получава пореден регистрационен номер от едно до безкрайност.

(2) Регистрационният номер съдържа в поредност:

1. поредния номер на вписването в регистъра;
2. регистрационния номер на културната ценност, формиран по реда на раздел V;
3. обозначението „СЕС-МК“.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:36)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 10

РАЗДЕЛ V

РЕГИСТРИ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ ДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ, ВОДЕНИ ОТ МУЗЕИТЕ И ТЪРГОВЦИТЕ

Чл. 26. Музеите и търговците по чл. 3, ал. 3 водят:

1. регистър на вещите, които са идентифицирали, като движими културни ценности по образец съгласно приложение № 6 – за музеите и по приложение № 7а - за търговците.

2. регистър на вещите, идентифицирани по реда на раздел III и IV, които не съответстват на изискванията за движима културна ценност, по ред определен от директора на музея или търговеца.

Чл.27.(1) Директорът на музея или търговецът определя служител, който извършва вписванията в регистрите. Информацията в регистрите се поддържа и съхранява на електронен и хартиен носител.

(2) Вписването в регистъра на отделна движима културна ценност, колекция или група от вещи, идентифицирани от музея, се извършва в поредност от едно до безкрайност. Всяка вписана културна ценност получава регистрационен номер.

(3) Регистрационният номер по ал. 2 съдържа в поредност:

1. поредния номер на вписването в регистъра и годината на вписване;

2. шифъра на музея или № на удостоверението по чл. 116 от ЗКН за търговец, извършил идентификация и класификацията по чл. 52 и 53 от ЗКН с обозначения съгласно ал. 4 и 5.

(4) За посочване на историческия период по чл. 52 от ЗКН в регистрационния номер се включват историческите периоди чрез следните индекси:

1. за Праистория - индекс „П“;

2. за Античност - индекс „А“;

3. за Средновековие – индекс „С“;

4. за Възраждане- индекс „В“;

5. за Ново и Най- ново време – индекс „Н.Н“;

(5) За посочване на класификацията по чл. 53 от ЗКН в регистрационния номер се включва съответната научната и културна област, обозначена със цифрата:

1– за археологически: движими вещи, открити в земята, на повърхността ѝ или под водата и свидетелстващи за епохи и цивилизации, които са обект на археологията;

2 – за етнографски: движими вещи, които са свидетелства за начина на живот и работа, традициите, обичаите, обредите, вярванията и занаятите и дават възможност да се проучат етническите характеристики и промените в материалната

и нематериалната култура;

3 – за исторически: движими вещи, свързани с исторически събития и с живота и дейността на изтъкнати личности;

4 – за художествени: произведения на изобразителните изкуства във всичките им техники и разновидности, включително образци на филателията;

5 – за природни: образци от флората, фауната, палеонтоложки и минерални образувания;

6 – за технически: произведения на техническата култура;

7 – за архивни: документи с културно и научно значение, независимо от времето, мястото, носителя и техниката на създаването им;

8 – за книжовни: ръкописни културни ценности до края на 18 век, старопечатни редки и ценни издания, които притежават научна, културна, полиграфическа или библиографска стойност;

9 – за литературни: документални и веществени културни ценности, свързани с цялостната история на литературата.

3. данни за промяната на собствеността на регистрирана движима културна ценност

(6) В регистъра на вещите, които са идентифицирани, като движими културни ценности по образец съгласно приложение се вписват и данните за промяна на собствеността.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:34)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 9

Раздел IV

РЕД ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ИДЕНТИФИКАЦИЯ ОТ ТЪРГОВЕЦ, ПОЛУЧИЛ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ТЪРГОВСКА ДЕЙНОСТ С ДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

Чл.19.(1) По реда на този раздел се извършва идентификация на вещи, като културни ценности, които ще бъдат предлагани за продажба преди провеждане на обявен аукцион или преди извършване на продажба, с изключение на вещите по чл.6. от настоящата Наредба.

(2) Търговец може да извършва идентификация на вещи, които са собственост на:

1. Търговеца;

2. На държавни и общински органи и институции, с които Търговецът има сключен договор.

3. На физически и юридически лица, с които Търговецът има сключен договор.

3) За извършване на идентификацията, лицата по чл.19., ал.2, т. 2 и 3 подават заявление по образец - приложение № 1, към което се прилага документ, удостоверяващ правото на собственост или държане или декларация за произхода и способа за придобиването на вещта.

Чл. 20. (1) За извършване на идентификация по чл. 19, ал. 1, търговецът е:

1. длъжен да осигури необходими условия за осъществяване на дейността по чл. 3, ал.5, т.1;
2. да назначи комисия, в състава на която се включват двама експерти, вписани в регистъра по чл. 96, ал. 4 от ЗКН и един експерт, вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН, като всеки от тях участва в комисията само за областите, за които е регистриран в регистъра по чл. 96, ал. 4 от ЗКН и в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН;
3. да сключи договор със заявителя, в случаите, когато вещите не са собственост на Търговеца;

(2) С експертите по ал. 1, които не са служители на търговеца се сключва договор за участието им в комисията по ал. 1, т. 2.

(3) В случаите, когато Търговец извършва идентификация на вещи, които са негова собственост, Търговецът сключва договор с трима експерти, вписани в регистрите по чл. 96, ал. 4. и чл. 165, ал. 1 от ЗКН, **които не могат да бъдат негови служители.**

Чл.21.(1) Договорът по чл. 20, ал. 1, т. 3 задължително съдържа: страни, предмет; входящ номер на заявлението, по което се извършва идентификацията; място, цена и срок за извършване на идентификацията, както и други условия, необходими за извършване на идентификацията;

(2) Неразделна част от договора са:

1. заявлението, по което се извършва идентификацията;

1. цветно изображение на вещта на хартиен и на електронен носител, с резолюция, позволяваща нейното отпечатване, като при необходимост могат да се поставят повече от едно изображение с различни ракурси и/или детайли на вещта.

2. протокол за предаване-приемане на вещта от собственика на търговеца.

Чл.22. (1) Комисията по чл. 20, ал. 1, т. 2. и експертите по ал.3 съставят експертно заключение по образец съгласно приложение № 4.

(2) Експертното заключение се счита за прието ако 2/3 от членовете са изразили едно и също становище. Член на комисията, който изразява различно становище, подписва експертното заключение, като излага писмено мотивите си.

(3) Експертните заключения се изготвят и подписват всяко /да отпадне/ в 2 екземпляра, а в случаите, когато за вещта са налице достатъчно данни за съответствие и на критериите за национално богатство – в 3 еднообразни

екземпляра.

Чл.23. Търговец, извършил идентификация по реда на този раздел прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут „национално богатство“ по реда на чл. 99 и следващите от ЗКН след извършена идентификация на движима вещ като културна ценности с наличие на достатъчно данни за съответствие с критериите за национално богатство по чл. 54 от ЗКН. Към предложението се прилага екземпляра от експертното заключение по чл. 22, ал. 1.

Чл. 24. Издадените експертни заключения се номерират с поредни номера за всяка календарна година и се подпечатват с печата на търговеца.

Чл. 25. (1) Търговецът създава и води досие за всяка процедура по идентификация, което съдържа:

1. състава на комисията по чл. 20, ал. 1, т.2. или договора по чл.20, ал.3.
2. екземпляр от договора за идентификация със заявителя;
3. екземпляр от експертното заключение;
4. предложение до министъра на културата, при наличие на достатъчно данни за съответствие с критериите за национално богатство по чл. 54 от ЗКН.

(2) Търговецът определят длъжностно лице, което да води и съхранява досието по ал. 1.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:34)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 8

Чл.17. (1) Експертното заключение се съобщава на заявителя в 7-дневен срок от подписването му.

(2) Въз основа на експертното заключение директорът на музея издава удостоверение за извършена идентификация по образец съгласно приложение № 5.

(3) Удостоверението по ал. 2 се издава в едномесечен срок от подписването на експертното заключение. , съответно в едномесечен срок от съобщаването на експертното заключение на Специализирания експертен съвет - да отпадне и да се добавят ал. 4. и 5. За издаденото удостоверение заявителят се уведомява в 3-дневен срок.

(4) В случаите, когато според експертното заключение на комисията, вещта съответства и на критериите за културна ценност – национално богатство, директорът на музея прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут на национално богатство.

(5) Статут на национално богатство се предоставя от министъра на културата въз основа на експертно заключение, изготвено от специализиран експертен съвет. Срокът за произнасяне специализирания експертен съвет е 3 месеца от получаване

на предложението.

(6) Въз основа на експертното заключение по ал.5. министърът на културата издава заповед за предоставяне на статут на национално богатство и разпорежда вписване на културната ценност като национално богатство в регистъра на движимите културни ценности.

(7) Директорът на музея не издава удостоверение по ал. 2, ако има данни да се предположи, че вещите – обект на идентификация, са незаконно придобити или фалшифицират произведение на живописата, скулптурата, графиката или археологически предмети. В тези случаи се уведомяват органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата.

Чл. 18. (1) За всяко постъпило в музея заявление за идентификация разгледано в процедурата по чл. 11, ал. 1, т. 1 се оформя досие. Досието се създава и поддържа на хартия и в електронен вид.

(2) В досието се съхраняват следните документи:

1. заявлението по чл. 9, ал. 1, с приложените към него документи;
2. заповедта за назначаване на комисията за извършване на идентификацията;
3. експертните заключения по [чл. 98, ал. 1 от ЗКН](#);
4. удостоверението за културна ценност по [чл. 98, ал. 3 от ЗКН](#);
5. предложението на директора на музея до министъра на културата за предоставяне на статут "национално богатство", ако има такова;
6. заповедта на министъра на културата по [чл. 100, ал. 4](#) или експертното заключение по чл. 100, ал. 2, т. 2 ЗКН;
7. уведомителни писма, резолюции и други документи по движението на административната преписка;

(3) Досието по ал. 2 се съхраняват в научния архив на музея.

(4) Заявленията за идентификация подадени от субекти по чл. 9, ал. 2, т. 2 се регистрират в регистъра по приложение № 6.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:33)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 7

Чл. 13. (1) В 7-дневен срок от **от сключване на договора** за идентификация, директорът на музея издава заповед за назначаване на комисия, която да извърши идентификацията.

(2) В състава на комисията по чл.13., ал.1. **се включват трима музейни експерти** съгласно чл. 96, ал. 3 от ЗКН. В случай, че музеят не разполага с трима експерти от съответната област, в комисията могат да бъдат включени други експерти, вписани в регистъра по чл. 96, ал.4. или чл. 165 от ЗКН.

(3) В заповедта по ал.1. се посочват:

1. поименния състав на комисията, определен съгласно чл.13, ал.2.
2. председател на комисията, определен от състава ѝ, който води заседанията и организира дейността ѝ;
3. движимата вещ/вещи - предмет на идентификацията;
4. мястото, графикът и другите условия, свързани с работата на комисията;
5. срокът за изготвяне за извършване на идентификацията, който не може да бъде по-дълъг от 6 - месеца.

(4) Срокът по чл.13, ал.3, т. 5, може да бъде удължен с още 6 месеца, по мотивирано предложение на комисията, ако в процеса на работа се установи, че първоначално определения срок не е достатъчен. Заявителят се уведомява за удължаването на срока и за необходимостта от изменение на договора.

(5) Когато експерт по чл. 13. ал.2, т. 1, не е служител в музея, извършващ идентификацията, отношенията между него и музея се уреждат с писмен договор.

(6) Когато с едно заявление за заявени за идентификация движими вещи от различни области по чл. 53 от ЗКН се назначават различни комисии, съответни на заявените области.

Чл.14. (1) Заседанието на комисията се свиква от нейния председател и се счита за редовно, ако присъстват 2/3 от членовете ѝ.

(2) Заявителят представя вещта в деня на първото заседание на комисията, ако друго не е уговорено между него и музея с договора по чл. 12, ал. 1.

(3) За всяко заседание се води протокол, в който се вписват приетите от комисията решения.

Чл.15.(1) За резултатите от идентификацията комисията изготвя експертно заключение по образец съгласно приложение № 4.

(2) В експертното заключение се посочва, че:

1. вещта не съответства на изискванията за културна ценност, или
2. вещта съответства на изискванията за културна ценност;
3. за вещта са налице достатъчно данни за съответствие с критериите за национално богатство;

(3) Експертното заключение по ал. 2 съдържа:

1. класификацията на културната ценност съгласно по чл. 52, чл. 53 и чл. 54 от ЗКН;
  2. информация за: наименованието, описанието, състоянието, размерите, материалите, от които е изработена, техниката, мястото и времето на създаване, теглото /за културни ценности от благородни метали/, авторството, приблизителната стойност в лева, специфичните особености и други характеристики;
  3. цветно изображение на вещта, с резолюция позволяваща отпечатването му, като при необходимост могат да се поставят повече от едно изображение /Формулярът не го позволява/.
- с различни ракурси и/или детайли на вещта;
4. предписания за съхранението на културната ценност;

(4) Върху долния десен ъгъл на изображението се полага печатът на музея. Печатът трябва да обхваща и част от долния десен ъгъл на полето, определено за поставяне на изображението.

(5) В експертното заключение се попълват характеристиките, по чл.15, ал.3, т.2., с изключение на тези, които не могат да бъдат определени или които нямат значение за определянето на конкретната вещ като културна ценност.

Чл.16.(1) Експертното заключение се счита за прието ако 2/3 от членовете са изразили едно и също становище по ал. 2, т. 1-3. Член на комисията, който изразява различно становище, подписва експертното заключение, като задължително излага мотивите си за изразеното становище.

(2) Експертните заключения се изготвят и подписват от членовете на комисията, които са го приели, всяко – /да отпадне/ в 2 еднообразни екземпляра, а в случаите, когато за вещта са налице достатъчно данни за съответствие с критериите за национално богатство – в 3 еднообразни екземпляра.

(3) Експертните заключения се подпечатват с печата на съответния музей.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:31)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 6

Чл.5. (1) На задължителна идентификация подлежат:

1. движима вещ, която може да се определи като културна ценност и която е собственост на държавни и общински органи и институции, включително движими вещи, включени в обществени колекции по чл. 109 а от ЗКН;

2. движима вещ, която може да се определи като културна ценност, в случаите когато е предмет на възмездна прехвърлителна сделка по чл. 113, ал. 1 от ЗКН;

3. движима вещ, която може да се определи като културна ценност и която ще подлежи на износ, временен износ, изнасяне или временно изнасяне по реда на Наредба № 2 от 25.02.2014 г. за реда за издаване на разрешения за износ, временен износ и временно изнасяне на движими културни ценности и на сертификата по чл. 128, ал. 3 от ЗКН за изнасяне и временно изнасяне (Обн., ДВ, бр. 28 от 28.03.2014 г.).

4. движима вещ, за която е направено предложение по чл. 7, ал.5. от ЗКН от Министъра на културата.

5. движима вещ, декларирана по реда и в срока по § 5., ал.1. от ЗКН.

(2) Износ на придобити извън територията на страната културни ценности по чл. 97, ал. 6 от ЗКН в страните от Европейския съюз се извършва с документите им за произход, с които са били внесени.

Чл. 6. (1) Не подлежат на идентификация по реда на тази наредба:

1. движимите културни ценности, придобивани от държавни, регионални и общински музеи;
2. движимите вещи съгласно чл. 7, ал. 3 от ЗКН; - **масов материал**
3. движими вещи, които могат да бъдат определени като културни ценности, внесени на територията на страната, с произход от други държави, в случаите когато са придружени с документ за произхода и за способа на придобиването им.
4. произведения на съвременното изкуство, собственост на автора или на неговите наследниците, освен ако идентификация е поискана от автора или наследниците му;
5. движима/и вещь/и, които са били идентифицирани като културни ценности в научни публикации, чрез представяне на изложби в страната и чужбина и включени в каталози от изложбите.

(2) Не подлежат на идентификация за целите на последваща продажба произведения на българското изобразително и приложно изкуство във всички разновидности, създадени след 1900 г., както и български печатни книги, издадени след 1805 г.

Чл. 7. (1) Не са културни ценности и не подлежат на идентификация по реда на тази наредба, освен когато за тях е направено предложение за идентификация от министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице:

1. машинно сечени монети и монетовидни предмети, които нямат значение за научните изследвания и експозиционната стойност, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;
2. машинно произведени предмети, които не носят подпис или знак на своите автори или са произведени в големи количества, не притежават значима културна, научна

или художествена стойност или не са свързани с историческа личност или събитие;

3. произведения на изкуството, собственост на техните автори, или такива, които не са по-стари от 50 години;

4. антикварни предмети, не представляващи произведения на изкуството, които не са по-стари от 100 години, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;

5. остатъчен материал - отпадъчна субстанция, получена вследствие от човешка дейност, която няма функционално или художествено предназначение.

(2) Предложение по ал. 1 е мотивирано и съдържа обосновка за историческото, културно или научно значение на предметите.

Чл. 8. С движими културни ценности, придобили статут „национално богатство“ могат да се извършват възмездни прехвърлителни сделки или да бъдат предмет на износ или изнасяне само след тяхното вписване в регистрите по раздел IV от тази наредба.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:31)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 5

Чл.5. (1) На задължителна идентификация подлежат:

1. движима вещ, която може да се определи като културна ценност и която е собственост на държавни и общински органи и институции, включително движими вещи, включени в обществени колекции по чл. 109 а от ЗКН;

2. движима вещ, която може да се определи като културна ценност, в случаите когато е предмет на възмездна прехвърлителна сделка по чл. 113, ал. 1 от ЗКН;

3. движима вещ, която може да се определи като културна ценност и която ще подлежи на износ, временен износ, изнасяне или временно изнасяне по реда на Наредба № 2 от 25.02.2014 г. за реда за издаване на разрешения за износ, временен износ и временно изнасяне на движими културни ценности и на сертификата по чл. 128, ал. 3 от ЗКН за изнасяне и временно изнасяне (Обн., ДВ, бр. 28 от 28.03.2014 г.).

4. движима вещ, за която е направено предложение по чл. 7, ал.5. от ЗКН от Министъра на културата.

5. движима вещ, декларирана по реда и в срока по § 5., ал.1. от ЗКН.

(2) Износ на придобити извън територията на страната културни ценности по чл. 97, ал. 6 от ЗКН в страните от Европейския съюз се извършва с документите им за произход, с които са били внесени.

Чл. 6. (1) Не подлежат на идентификация по реда на тази наредба:

1. движимите културни ценности, придобивани от държавни, регионални и общински музеи;
2. движимите вещи съгласно чл. 7, ал. 3 от ЗКН; - **масов материал**
3. движими вещи, които могат да бъдат определени като културни ценности, внесени на територията на страната, с произход от други държави, в случаите когато са придружени с документ за произхода и за способа на придобиването им.
4. произведения на съвременното изкуство, собственост на автора или на неговите наследниците, освен ако идентификация е поискана от автора или наследниците му;
5. движима/и вещь/и, които са били идентифицирани като културни ценности в научни публикации, чрез представяне на изложби в страната и чужбина и включени в каталози от изложбите.

(2) Не подлежат на идентификация за целите на последваща продажба произведения на българското изобразително и приложно изкуство във всички разновидности, създадени след 1900 г., както и български печатни книги, издадени след 1805 г.

Чл. 7. (1) Не са културни ценности и не подлежат на идентификация по реда на тази наредба, освен когато за тях е направено предложение за идентификация от министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице:

1. машинно сечени монети и монетовидни предмети, които нямат значение за научните изследвания и експозиционната стойност, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;
2. машинно произведени предмети, които не носят подпис или знак на своите автори или са произведени в големи количества, не притежават значима културна, научна или художествена стойност или не са свързани с историческа личност или събитие;
3. произведения на изкуството, собственост на техните автори, или такива, които не са по-стари от 50 години;
4. антикварни предмети, не представляващи произведения на изкуството, които не са по-стари от 100 години, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;
5. остатъчен материал - отпадъчна субстанция, получена вследствие от човешка дейност, която няма функционално или художествено предназначение.

(2) Предложение по ал. 1 е мотивирано и съдържа обосновка за историческото, културно или научно значение на предметите.

Чл. 8. С движими културни ценности, придобили статут „национално богатство“ могат да се извършват възмездни прехвърлителни сделки или да бъдат предмет на износ или изнасяне само след тяхното вписване в регистрите по раздел IV от тази наредба.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:30)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 4

Чл.4. (1) Идентификация на движими вещи като движими културни ценности могат да извършват:

1. държавни национални или регионални музеи;
2. общински или частни музеи, определени със заповед на министъра на културата;
3. търговци, получили разрешение за извършване на търговска дейност по реда на ЗКН;
4. нумизматични дружества, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Министърът на културата издава заповед, с която одобрява списък на музеите по чл. 4, ал.1, т.2., които могат да извършват идентификация по реда на тази наредба. Списъкът се публикува на интернет страницата на Министерството на културата и съдържа наименование, седалище, адрес, териториален обхват, тематичен обхват и класификация за съответната област по чл.53 от ЗКН.

(3) Въз основа на списъка по чл. 4, ал.2, Министърът на културата издава удостоверение на съответния музей, установяващо правото му да извършва идентификация на движими вещи като културни ценности от определени исторически периоди по чл. 52. от ЗКН и съответните научни и културни области по чл. 53. от ЗКН.

(4) Общински или частни музеи могат да бъдат включени в списъка по чл.4. ал.2. в случай, че са осигурили:

1. Подходящи помещения за съхранение на вещите, които подлежат на идентификация - фондохранилища, работни помещения, кабинети, лаборатория, санитарни помещения и др. в зависимост от тематичния обхват на музея.

2. най-малко двама музейни експерти с необходимата квалификация за съответна област по чл. 53 от ЗКН, вписани в регистъра по чл. 96, ал. 4 от ЗКН;

3. един музеен експерт, вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН, в съответната област на консервация и реставрация.

(5) Музеите подават заявление до Министъра на културата за включването им в списъка по чл.4., ал.2., като в него посочват информацията по ал.4.

(6) Заповедта по чл.4, ал.2. и Удостоверението по чл.4, ал.3. се издават в едномесечен срок от постъпване на заявлението по чл.4, ал.5. и в нея се посочват историческите периоди по чл.52. от ЗКН и областите за извършване на идентификация съгласно чл. 53 от ЗКН, за които музеят е получил разрешение.

(7) При промяна на заявените обстоятелства по чл.4., ал.4, определеният за извършване на идентификация общински или частен музей е длъжен:

1. да предприеме незабавно мерки за осигуряване съответствие с изискванията на чл. 4., ал. 4.
2. ако не осигури необходимите условия в 14 - дневен срок от настъпване на промяната да уведоми Министерството на културата в срок до 7 дни.;
3. да не разглежда постъпили заявления за извършване на идентификация от датата на настъпване на промяната до датата на отстраняване на несъответствието.

(8) Ако общински или частен музей не осигури **подходящи помещения** за извършване на идентификация в срок **до 3 месеца** от настъпване на промяната, музеят се заличава от списъка по чл. 4, ал.2 със заповед на министъра на културата.

(9) Ако общински или частен музей не осигури **необходимите експерти за част от разрешените му с удостоверение области по чл.53. от ЗКН в срок до 30 дни** от настъпване на промяната, Министърът на културата издава заповед, с която заличава съответните области от Списъка по чл. 4., ал.2 и Удостоверението по чл.4, ал.3.

(10) В случаите на чл.4, ал. 8. и ал.9., ръководството на музея уведомява Заявителя в 7-дневен срок от получаване Заповедта на МК. Заявителят има право да получи обратно подаденото заявление и останалите документи и да го подаде отново до друг музей.

Повторно подаденото заявление се счита подадено на датата, отбелязана върху него. Сроковете за разглеждане на подаденото заявление за новия музей започват да текат от датата на постъпване на заявлението в деловодството му.

(11) Чл.5. (1) Музеят може да извърши идентификация съвместно с друг музей, с друга научна или културна организация или висше училище, когато не разполага с необходимите материални условия или експерти за това. Отношенията между музея, научната и културна организация, висшето училище и музея, извършващ идентификацията, се уреждат с писмен договор.

(13) Главна дирекция „Инспекторат по опазване на културното наследство“ ежегодно извършва тематични /да отпадне/ проверки на общински и частни музеи за спазване на условията, предвидени в този раздел.

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:29)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 3

Проект
НАРЕДБА

за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на движимите културни ценности

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат:

1. редът за извършване на идентификацията на движими вещи като движими културни ценности от национални и регионални музеи в случаите по чл. 97, ал.2 от Закона за културното наследство;
2. редът за извършване на идентификацията на движими вещи като движими културни ценности от национални, регионални, общински или частни музеи, в случаите по чл. 97, ал.3 от Закона за културното наследство;
3. редът за извършване на идентификацията на движими вещи като движими културни ценности от търговци по смисъла на чл.1. от Търговския закон, получил разрешение за извършване на търговска дейност с движими културни ценности;
4. редът за извършване на идентификацията на движими вещи – монети и монетовидни предмети от нумизматични дружества;
5. редът за водене и поддържане на регистъра на движимите културни ценности със статут „национално богатство“, както и обстоятелствата, подлежащи на вписване и промените в тях;
6. редът за създаване и водене на регистри от музеите по чл.1, ал.1, т.1. и 2. за идентифицираните от тях движими вещи като движими културни ценности;
7. редът за предоставяне на информация от музеите и търговците на Министерството на културата за идентифицираните от тях движими вещи като движими културни ценности.

(2) Държавни, регионални и общински музеи не извършват идентификация по реда на тази наредба, когато придобиват вещь, която може да се определи като движима културна ценност. В тези случаи идентификацията се извършава по реда на наредбата по чл. 34, ал. 6 от Закона за културното наследство (ЗКН). ???

Раздел II

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

Чл. 2. Чрез идентификацията, извършена по реда на тази наредба се определя:

1. дали дадена вещь съответства на критериите за движима културна ценност;
2. класификацията на движимите културните ценности според принадлежността им към определен исторически период съгласно чл. 52. от ЗКН и според научната и културната област към която се отнасят съгласно чл. 53 от ЗКН;
3. да отпадне - природните образци са включени в т. 2. /чл. 53./
3. класификацията на движимите културни ценности, които отговарят на критериите за национално богатство при предоставянето на статут национално богатство при условията и по реда на ЗКН.

Чл. 3. (1) По реда на тази наредба се извършва идентификация на:

1. движима вещь, която може да се определи като културна ценност;
2. колекция от движими вещи, които могат да се определят като културни ценности и които в своята цялост и тематична свързаност могат да имат научна и културна стойност;

3. група от движими вещи, които могат да се определят като културни ценности с много близки характеристики, изработка, периодизация или други сходни белези и които за целите на идентификацията се разглеждат като един предмет.

(2) Идентификацията по ал. 1 се извършва по искане на:

1. Държавни или общински органи и институции;
2. Физически или юридически лица;

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:26)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 2

9. В чл.9., ал.3., т.2. - Представянето на документи за собственост при подаване на заявление за идентификация представлява поставяне на невъзможно условие за регистрация на движими вещи като културни ценности за мнозинството от българските граждани. С това изискване се изключват основни способи за придобиване на право на собственост – придобивна давност, наследяване, завещание. Нито един закон в България не е предвиждал и не предвижда специална форма за сделките с движими вещи /освен м.п.с./. Поставянето на такова условие противоречи на чл. 4, ал.1, чл.17, ал.1 и 3 и чл. 57, ал. 1 от Конституцията.

Предлагаме, изискването за представяне на документи за собственост да не бъде задължително, а евентуално - в случай, че заявителят разполага с такива. Ако липсват документи – да се представя декларация.

10. Чл.11. ал.1. предвижда започване започване на две различни процедури /за вещи, които ще бъдат идентифицирани като културни ценности и за вещи, които няма да бъдат признати за такива/. Смятаме, че процедурата трябва да бъде една. В резултат на идентификацията трябва да се определи дали вещта е културна ценност или не е. Няма как това да стане предварително. Затова, предлагаме да бъде обсъден нов текст на чл.11.

11. Чл.12., ал.1. - Изискването за сключване на договор за идентификация и заплащане на цената в 14 дневен срок от уведомлението на музея може да доведе до прекратяване на преписки поради непостигане на съгласие между страните относно съществени условия на договора.

Страните по всеки договор по принцип са равнопоставени. Музеите не могат да налагат едностранно определените от тях условия под заплахата, че ще прекратят преписката, ако заявителят не подпише договора или не плати цената в 14-дневен срок. Освен това определянето на различни цени на услугите от всеки музей може да доведе до нелоялна конкуренция и различни корупционни практики.

Затова, смятаме, че условията на договорите трябва бъдат определени на база обективни критерии, които са предварително известни на всички заявители.

11.1. Предлагаме да се изготви образец на договор, който да бъде приложение към Наредбата.

11.2. В ТАРИФАТА за таксите, които събират музеите, Националният институт за недвижимо културно наследство и националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ за извършване на услуги и за издаване на документи и дубликати. /Приета с ПМС № 290 от 20.10.2011г./ **да бъдат определени максимални цени на услугите по идентификация.** В действащата Тарифа са предвидени само такси за издаване на удостоверения за идентификация. В тази тарифа могат да се предвидят цени за идентификация на 1 предмет, група предмети, колекция; един час/ден работа на експерт; специални експертизи и пр.

11.3. Срокът за сключване на договорите да бъде поне 30 дни от уведомяването.

11.4. Заплащането на цената по договорите да се извършва след изготвяне на експертното заключение или на два пъти - при сключване на договора и при изготвяне на заключението.

11.5. Таксите за издаване на удостоверения за идентификация да бъдат минимални - 5 - 15 лв. и да включват само цената на удостоверението. Тези такси да не зависят от броя на предметите.

12. В чл.19, ал.1. да се добави текст, че Търговец може да извършва идентификация както на свои, така и на чужди вещи, предоставени му за продажба.

13. В раздел V. Регистри - да се добави текст за вписване промяна на собствеността върху движими културни ценности.

14. В. §1. от ПЗР да се добави текст, че сроковете за извършване на идентификация по заявления, подадени при действието на отменената Наредба Н-3/2009г. започват да текат от влизане в сила на новата наредба.

15. В. §1. От ПЗР да се даде подходящ срок за запознаване на гражданите с новата Наредба преди тя да влезе в сила, например 3 месеца.

Прилагаме проекта за Наредба за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на движимите културни ценности с предложените от нас промени, маркирани в червено.

С уважение: .....

Председател на УС на СКБ - проф. Валери Стефанов

Автор: Нина Дебрюне (12.03.2020 18:25)

СТАНОВИЩЕ ОТ СЪЮЗА НА КОЛЕКЦИОНЕРИТЕ В БЪЛГАРИЯ - 1

До

Министерство на културата

СТАНОВИЩЕ

от

Съюза на колекционерите в България

Относно: Проект на НАРЕДБА за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на движимите културни ценности

Уважаеми г-н Министър,

Уважаеми дами и господа,

:

Във връзка с предложението за обществено обсъждане проект на „Наредба за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на движимите културни ценности“, „Съюзът на колекционерите в България“ изразява следното становище

1. В наредбата не е регламентиран реда за извършване на идентификация и регистрация на движими културни ценности - монети и монетовидни предмети от нумизматични дружества. Правото на тези дружества да извършват дейността по идентификация и регистрация е уредена в §6. и §7. от ЗКН. Те не са нито музеи, нито търговци, нито кооперации. Обикновено това са юридически лица с нестопанска цел. Затова, предлагаме в наредбата да се добавят разпоредби и специален раздел, които да уреждат реда за извършване на идентификация от нумизматични дружества /юридически лица с нестопанска цел/.

2. Не е ясен реда за извършване на идентификация при придобиване на движими вещи от държавни, регионални и общински музеи, както и от частни музеи.

В чл.1, ал.2 от проекта е предвидено, че тези музеи извършват идентификация по реда на наредбата по чл. 34, ал. 6 от Закона за културното наследство (ЗКН). В „НАРЕДБА № Н - 6/11.12.2009г. за формиране и управление на музейните фондове“ не е регламентиран специален ред за идентификация на вещи, придобивани от държавни, общински и регионални музеи. Предмет на регулиране от тази наредба са музейните фондове. Възникват въпросите: - Частните музеи трябва ли да прилагат Наредба Н-6?, По коя Наредба, частните музеи ще извършват идентификация, когато придобиват вещи за своите фондове?

Считаме, че не е редно две различни наредби да регламентируют процедурата по идентификация и регистрация. Съгласно Чл. 10., ал.1 от Закона за нормативните актове, „Обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен“. Ето защо, Наредбата за

идентификация и регистрация би трябвало да се прилага от всички музеи, при всички случаи на идентификация на движими вещи, независимо от формата на собственост на музея или от собствеността върху вещите

3. Условието за получаване на разрешение от Министъра на културата за извършване на идентификация от общинските и частните музеи би трябвало да са еднакви. Въвеждането на различни изисквания към частните музеи означава неравноправно третиране на музеите в зависимост от формата на собственост. Затова, предлагаме чл.3, ал.5. и ал.6. от проекта да се обединят и изискванията към материалните условия и експертите на музеите да се уеднаквят.

4. Да се предвиди издаване на специално удостоверение /лиценз/ на всеки музей, което удостоверява правото му да извършва идентификация и регистрация на движими културни ценности от определена област.

5. В случай, че настъпят промени в обстоятелства, заявени при регистрацията на музей, да се предвиди достатъчен срок за отстраняване на несъответствията преди прекратяване на лиценза - поне 30 дни.

6. При отнемане на разрешението за извършване на идентификация на музей, подадените заявления да могат да се пренасочат към друг музей, по избор на заявителя.

7. В чл.5., ал.1. от проекта за Наредба, като подлежащи на задължителна идентификация да се добавят движими вещи по § 5., ал.1. от ЗКН.

8. В чл.6., ал.1. от проекта да се добавят като неподлежащи на идентификация движими културни ценности, които които са били обект на научни публикации или са участвали в изложби в страната и чужбина. Те вече са били оценени като културни ценности, обявени са в общественото пространство и считаме, че не е необходимо отново да бъдат идентифицирани. Достатъчно е такива ценности да бъдат декларирани и регистрирани на база представени публикации, каталози от изложби и др.

Автор: Елка Пенкова (12.03.2020 05:42)

Становище по Наредбата за реда за извършване на идентификация - част 5

9. Извън горното текстът на чл. 8. „С движими културни ценности, придобили статут „национално богатство“ могат да се извършват възмездни прехвърлителни сделки или да бъдат предмет на износ или изнасяне само след тяхното вписване в регистрите по раздел IV от тази наредба” е пълно недоразумение. На първо място той препраща към реда за извършване на идентификация от търговец, получил разрешение за извършване на търговска дейност с движими културни ценности. Никъде в раздел IV не се предвижда водене на регистър, още повече че регистърът се води от музеите, които са идентифицирали движими културни ценности. В тази връзка се поставя въпросът каква всъщност е волята на министерство на културата,

респ. на министъра на културата.

10. В чл. 26 от представения проект на Наредба – т. 1 е допусната техническа грешка – Приложението следва да е с № 7, а не 7а, както е посочено, като следва да се отбележи, че в приложенията към наредбата приложение 7, както и 7а всъщност липсват.

11. Съгласно чл. 107 от ЗКН Редът за извършване на идентификация се определя с наредба на министъра на културата, като в ал. 2 изрично е посочено, че с наредбата по ал. 1 се определят и редът за водене на регистъра на движимите културни ценности и поддържането на базата данни, както и обстоятелствата и промените в тях, подлежащи на вписване.

Раздел V и VI от проекта на Наредба се касаят до регистрите, които водят музеите, търговците и този на движимите културни ценности национално богатство. Липсва текст, който да посочва вида на регистрите, които се водят – електронни, публични, на excel, в табличен вид. Би следвало да се предвиди същите да са електронни, да са съвместими и да позволяват проследимост на вписванията в тях, което да гарантира сигурност на информацията.

12. В чл. 31 от Наредбата е предвидено Музеите и търговците по чл. 3, ал. 3 предоставят информация на електронен носител, за идентифицираните от тях движими културни ценности на Министерството на културата, съответно:

1. до 31 март на календарната година-за идентифицираните от тях движими културни ценности през предходната календарна година;

2. въз основа на искане на разследващи органи, подадено до Министерството на културата

Съгласно чл. 102, ал. 5 от ЗКН, в музеите се създават и водят регистри на идентифицираните от тях движими културни ценности. Информацията от регистрите се предоставя в Министерството на културата по реда на наредбата по чл. 107.

Буди недоумение текста, на т. 2 от чл. 31 на Наредбата, с оглед факта че в хипотезата на т. 2 начинът за предоставяне на информация на разследващи органи е изрично предвиден в НПК.

Елка Пенкова, Любава Конова с юридически консултант

Автор: Елка Пенкова (12.03.2020 05:40)

Становище по Наредбата за реда за извършване на идентификация - част 4

8. Чл. 3, ал. 3, т. 3 от предложения проект на Наредба предвижда: Идентификация на движими вещи като движими културни ценности могат да извършват: **търговци, получили разрешение за извършване на търговска дейност по реда на ЗКН;**

Предвидената с проекта на Наредба възможност идентификация да могат да извършват търговци, получили разрешение за извършване на търговска дейност по реда на ЗКН **е в грубо противоречие със Закона за културното наследство.**

Съгласно чл. 96, ал. 2 от ЗКН, идентификацията на културни ценности се извършва от националните и регионалните музеи самостоятелно или съвместно с други научни или културни институти и висши училища. Право да извършват идентификация имат и общински и частни музеи, определени със заповед на министъра на културата.

Хипотезата търговец да извършва идентификация е предложена в ЗИД на ЗКН в края на 2018 година, но това предложение е отхвърлено и текстът не намери място в ЗИД на ЗКН.

Съгласно чл. 97, ал. 4 от ЗКН „Търговец, получил разрешение за извършване на търговска дейност с културни ценности, може да извършва идентификация на културните ценности, предлагани от него за продажба. Идентификацията се извършва преди провеждане на обявения аукцион или друга продажба.“

На пръв прочит текста позволява на търговеца също да извършва идентификация, което обаче противоречи на останалите текстове на закона, които са в логическа връзка с него.

Съгласно ал. 7 на същия член 97 Към искането за идентификация лицата по ал. 2, 3 и търговецът по ал. 4 прилагат документ, удостоверяващ правото на собственост или държане, и декларация за произхода и способа за придобиването на вещта. Такава е и логиката на Чл. 105. (1) Отношенията между лицата по чл. 97, ал. 3 и музея, извършващ идентификацията, се уреждат с писмен договор.

(2) Не се заплащат разходите по идентификацията на културна ценност:

1. когато лицето по чл. 97, ал. 3 и 4 я дари на музея, извършил идентификацията.

Тоест вижда се, че всъщност търговецът не е лице, по смисъла на ЗКН, което може да извършва идентификация по чл. 96.

Такава е логиката и на § 5 от ЗКН, съгласно който:

(6) Сделки на разпореждане с движими археологически културни ценности по ал. 1, идентифицирани по реда на този закон като национално богатство, са нищожни.

(7) Идентифицираните по реда на този закон движими археологически културни ценности, които не са национално богатство, се продават само на търг по реда на чл. 119. Лицето, на което е издадено разрешение за организиране на търг, е длъжно да поиска удостоверението за тяхната идентификация.

(8) При организиране на търг с неидентифицирани по реда на този закон движими културни ценности министърът на културата отнема разрешението по чл. 120.

Видно от горното, освен че е налице явно непознаване на Закона за културното наследство, е **и налице съществено противоречие на** текста с чл. 12 от Закона за нормативните актове, съгласно който актът по прилагане на закон може да урежда само материята, за която е предвидено той да бъде издаден, като същият е и в нарушение на чл. 15, ал. 1 от същия закон, съгласно който нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен.

Автор: Елка Пенкова (12.03.2020 05:37)

Становище по Наредбата за реда за извършване на идентификация - част 3

7. Съгласно чл. 96, ал. 2 от Закона за културното наследство „

Идентификацията на културни ценности се извършва от националните и регионалните музеи самостоятелно или съвместно с други научни или културни институти и висши училища. **Право да извършват идентификация имат и общински и частни музеи, определени със заповед на министъра на културата.**“ Чл. 3 от представения Проект на Наредба ал. 4 е предвидено: „Министърът на културата издава заповед, с която одобрява списък на музеите по ал. 3, т. 2, определени да извършват идентификация по реда на тази наредба.“. Никъде в ЗКН не се предвижда издаването на заповед, която да одобрява списък на музеите, предвижда се издаването на изрична Заповед от страна на министъра на културата, която да определи, че конкретен общински или частен музеи може да извършва идентификация. Въвеждането на нов правен елемент „списък на музеите по ал.3, т. 2“ освен че противоречи на Закона, създава и неясноти по отношение на редът на издаване на заповедта от страна на министъра на културата. Налице е противоречие и в текстовете на самата Наредба - в ал. 8 от посочения чл. 3 е предвидено „Заповедта по ал. 4 се издава в 1 - месечен срок от постъпване на заявлението по ал. 7 и в нея се посочват областите за извършване на идентификация съгласно чл. 53 от ЗКН, за които музеят е кандидатствал.“. Видно от този текст заповедта, с която се дава право на общински или частни музеи да извършват идентификация, както и от текстовете на самия закон, заповедта се издава индивидуално за всеки отделен музей. Никъде в ЗКН не се предвижда списък, който да се одобрява от страна на министъра на културата. Възниква въпросът в кой момент министърът на културата одобрява предвидения в наредбата „списък“, като в случай че министърът на културата не издаде предвидената в Закона изрична Заповед по чл. 96, ал.2, то Заповедта, с която се одобрява списъкът ли ще е заповедта по чл. 96, ал.2 от ЗКН. **Налице е противоречие на текста с чл. 12 от Закона за нормативните актове, съгласно който актът по прилагане на закон може да урежда само материята, за която е предвидено той да бъде издаден, като същият е и в нарушение на чл. 15, ал. 1 от същия закон, съгласно който нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен.**

Извън горното в чл. 3. ал. 5, т. 1 се предвижда „Общински музей може да бъде определен за извършване на идентификация с включването му списъка по ал. 4 в

случай, че е осигурил:

1. условия за съхранение на вещите, които ще подлежат на идентификация – наличие на фондохранилища, работни помещения, лаборатория, на сигнално-охранителна техника, система за пожароизвестяване и средства за пожарна безопасност;

2. съгласно одобрено щатно разписание:

а) най-малко двама музейни експерти, които притежават необходимата квалификация за съответна област по чл. 53 от ЗКН;

б) музеен служител на длъжност „реставратор“;

В текста се ограничава правото на общинските музеи да извършват идентификация, чрез условието да имат лаборатория? (вероятно се има предвид лаборатория по консервация и реставрация), както и музеен служител на длъжност „реставратор“, съгласно „одобрено щатно разписание“ (**т. 2, б**). Подобни изисквания не са поставени по отношение на регионалните музеи, въпреки, че експертите в МК би трябвало да са добре информирани, че много от регионалните и общинските музеи, не само нямат подобни лаборатории, но дори нямат и щатни реставратори. Въпреки това, ЗКН им дава право да извършват идентификация, съвместно с други културни институти и висши училища, като единствено за общинските музеи е въведено това ограничение. По този начин още със самото приемане на Наредбата в този ѝ вид се възпрепятства възможността общинските музеи да получат правото да извършват идентификация, което е в противоречие както с мотивите към проекта на наредба, така и на самия Закон за културното наследство.

Освен това чл. 12, ал. 4 от представения проект на Наредба предвижда, че може да бъде определено и друго място за извършване на идентификацията, когато: 1. размерът или състоянието на вещта не позволява да бъде преместена, както и 2. преместването засяга или може да навреди на нейната сигурност.

Автор: Елка Пенкова (12.03.2020 05:36)

Становище по Наредбата за реда за извършване на идентификация - част 2

4. Представеният проект на Наредба не разписва конкретни процедури, във връзка с приложението на ЗКН, например как се доказва автентичност, без която никоя „движима вещ“ не може да получи статут на движима културна ценност и др., които са от съществено значение за цялостния процес на идентификация, вместо това, в много случаи текстовете са преписани от ЗКН, без да се предлагат практически решения.

5. В чл. 3, ал. 3 изрично са посочени лицата, имащи право да извършват идентификация. Съгласно §6, ал. 2 от ЗКН „Идентификацията и регистрацията на обектите по ал. 1 се извършват от нумизматични дружества, вписани в регистър към министъра на културата и получили удостоверение за това. Към искането за вписване се прилагат устав и удостоверение за съдебна регистрация.“ За сметка на

това, право да извършват идентификация на „движими вещи като движими културни ценности“ се дава на „търговец или кооперация, наричани по-нататък „търговец“, получил разрешение за извършване на търговска дейност с движими културни ценности“, без оглед на това, дали тези културни ценности са археологически обекти, или вещи от по-ново време! (чл. 1, (1), т. 2; чл. 3 (3), т. 3)

6. Никъде в предложения проекта за Наредба не е предвиден специален ред за извършването на идентификация на археологическите движими културни ценности, въпреки че законодателят им дава специален статут в текстовете на ЗКН. Това естествено поражда въпроса, как точно ще се процедира с движимите културни ценности, които са декларирани в законоустановения срок по § 5 от ЗКН - (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В едногодишен срок от влизането в сила на закона лицата, които са установили фактическа власт върху движими археологически обекти или движими археологически паметници на културата до влизането в сила на този закон, са длъжни да поискат тяхната идентификация и регистрация като движими културни ценности от Националния исторически музей или от съответния регионален музей по реда на чл. 97, ал. 5. Към искането се прилага декларация, в която се описват вещите по изречение първо, с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване. За деклариране на неверни обстоятелства лицето носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Директорът на съответния музей издава на лицето удостоверение за изпълнение на задълженията му по изречение първо и второ. В тези случаи се прилага чл. 101.

Статутът на тези ценности вероятно е уреден в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на представения Проект на наредба: Заявления за идентификация, подадени до влизане в сила на тази наредба по реда на НАРЕДБА № Н-3 от 3.12.2009 г. За реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (обн., ДВ, бр. 101 от 2009 г.) се довършват по реда на тази наредба, въпреки, че в ЗКН е казано ясно, че за декларираните предмети не се изискват „документи, удостоверяващи правото на собственост“, което е в нарушение на чл. 15, ал. 1 от Закона за нормативните актове, съгласно който нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен., неясно по какъв начин текстове на ЗКН се предвижда да бъдат отменени с представения проект на Наредба.

Автор: Елка Пенкова (12.03.2020 05:35)

Становище по Наредбата за реда за извършване на идентификация - част 1

Както е посочено и в мотивите към проекта на Наредба със Закон за изменение и допълнение на Закона за културното наследство (ДВ, бр. 89 от 2018 г.) и със Закон за изменение и допълнение на Закона за културното наследство (обн. ДВ бр. 1 от 2019 г.) са приети съществени изменения, свързани с процедурата на идентификация на движими културни ценности, чрез които се дава право на частни и общински музеи да извършват идентификация.

По отношение на публикувания Проект на Наредба за реда за извършване на идентификация на движимите културни ценности и за водене на регистри на

движимите културни ценности (проект) са налице редица правно-технически пропуски и противоречия с чл. 12 от Закона за нормативните актове, съгласно който актът по прилагане на закон може да урежда само материята, за която е предвидено той да бъде издаден, както и в нарушение на чл. 15, ал. 1 от същия закон, съгласно който нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен, посочени подробно по-долу:

Със ЗИД на ЗКН 2018 година са приети изменения, които касаят процедурата по идентификация на движими културни ценности. Подборно мотивите за приемането на ЗИД на ЗКН са публикувани на <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/156786>.

1. Съгласно чл. 102, ал 5 от ЗКН В музеите се създават и водят регистри на идентифицираните от тях движими културни ценности. Информацията от регистрите се предоставя в Министерството на културата по реда на наредбата по чл.107.

В публикувания проект на наредба е посочено: „чл.1, т.5 „редът за предоставяне на информация от музеите **и търговците** на Министерството на културата за идентифицираните от тях движими вещи като движими културни ценности. Законът изрично посочва какъв е обхватът на Наредбата- определят и редът за водене на регистъра на движимите културни ценности и поддържането на базата данни, както и обстоятелствата и промените в тях, подлежащи на вписване.

Така предложения текст на първо място разширява кръга на задължените по закон лица, на второ място създава задължение за лица, извън посочените в ЗКН да предоставят информация.

1. Чл. 3, ал. 2 препраща към чл. 4 от Наредбата –като се посочва: Идентификацията по ал. 1 се извършва по искане на физически или юридически лица или задължително в случаите, посочени в чл. 4. В представения проект на Наредба случаите, когато една вещь подлежи на задължителна идентификация са посочени в чл. 5.
3. Извън горното: В чл. 4, ал. 2 се посочва, че „Когато музеят не разполага с необходимите музейни експерти за извършване на идентификацията в съответната област по чл. 53 от ЗКН, заявителят се уведомява писмено. Заявлението за идентификация може да бъде препратено в друг музей, разполагащ с музейни експерти по чл. 53 от ЗКН, след писмено съгласие от заявителя. В случай, че заявителят не предостави писмено съгласие преписката по подаденото заявление се прекратява. „Предвижда се служебно заявлението за идентификация да се препраща към друг музей, след писмено съгласие на заявителя.

- Липсва срок за даване на писмено съгласие от заявителя, както и срок за неговото уведомяване.

- Липсва текст, които да определя по какъв начин се извършва процедурата по § 15 от Закона - Лицата, които до влизането в сила на този закон са поискали идентификация и регистрация на движими културни ценности от Националния исторически музей или от съответния регионален музей и музеят не е извършил идентификацията и регистрацията, могат да поискат тяхната идентификация и регистрация от друг музей по реда на чл. 96, ал. 2.

Автор: Краси Мирова (11.03.2020 20:03)

техническа грешка

Допусната е техническа грешка. В наредбата в чл. 8 се посочва " С движими културни ценности, придобили статут „национално богатство“ могат да се извършват възмездни прехвърлителни сделки или да бъдат предмет на износ или изнасяне само след тяхното вписване в регистрите по раздел IV от тази наредба." Текстът препраща към раздел IV, въпреки че той не е относим.

История

Начало на обществената консултация - 11.02.2020

Приключване на консултацията - 12.03.2020

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.